

ทำความรู้จัก

พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ
และโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

ลูกจ้าง แรงงานนอกระบบ และประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ จะได้รับการดูแลสุขภาพด้วยการ
เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง
เป็นระบบกันการณื ด้วยมาตรฐานการให้บริการเดียวกัน

กฎหมายฉบับนี้คุ้มครองใครบ้าง

ลูกจ้าง แรงงานนอกระบบ ประชาชนที่ได้รับหรืออาจได้รับมลพิษ

คุ้มครองอย่างไร

- ◆ ได้รับทราบข้อมูลโรคและอาการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม
- ◆ ได้รับการตรวจสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงโดยหน่วยบริการที่ได้มาตรฐาน
- ◆ กรณีมีเหตุสงสัยว่าลูกจ้างป่วยจากงาน ลูกจ้างมีสิทธิเข้ารับการตรวจวินิจฉัยรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ

โรคจากการประกอบอาชีพ ได้แก่

โรคหรืออาการสำคัญ
ของพิษจากสาร
กำจัดศัตรูพืช

โรคจากตะกั่ว
หรือสารประกอบ
ของตะกั่ว

โรคจาก
ภาวะอับอากาศ

โรคจาก
ฝุ่นซิลิกา

โรคจากแอสเบสตอส (ใยหิน)
หรือโรคเมร็งที่เกิดจาก
แอสเบสตอส (ใยหิน)

โรคจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

โรคหรืออาการที่เกิดจาก
การสัมผัสฝุ่นละออง
ไม่เกิน 2.5 ไมครอน
(PM_{2.5})

โรคจากตะกั่ว
หรือสารประกอบ
ของตะกั่ว

เกี่ยวข้องกับใครบ้าง

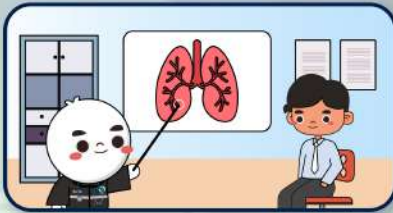

กลไกการทำงาน

พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ
และโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

พ.ร.บ. ฉบับนี้ ? ช่วยคุ้มครองสุขภาพ ได้อย่างไร

ยกระดับ

ได้รับการบริการตรวจสอบสุขภาพ
และการเฝ้าระวังโรคจากหน่วยบริการ
ที่ได้มาตรฐาน

ตรวจจับ จับใจ

ตรวจจับความเจ็บป่วยจากงาน
หรือมลพิษสิ่งแวดล้อมได้เร็ว
ทำให้ป้องกันการเจ็บป่วยได้ดีขึ้น

เตือนภัยทันการณื

ดำเนินการสอบสวน เพื่อป้องกัน
และควบคุมโรคที่มีประสิทธิภาพ

1

ลูกจ้าง

ได้รับข้อมูลจากนายจ้าง เช่น ข้อมูลโรค
และภัยสุขภาพจากงาน วิธีการป้องกัน
และการตรวจสอบสุขภาพตามความเสี่ยงของงาน

2

แรงงานนอกระบบ

ได้รับการตรวจสอบสุขภาพ ตามความเสี่ยง
ของงาน ตามที่กฎหมายกำหนด

3

ประชาชนที่ได้รับ หรืออาจได้รับผลกระทบจากมลพิษ
ได้รับการตรวจสอบสุขภาพ ข้อมูลการปล่อยมลพิษ
ของโรงงานอุตสาหกรรม ความเสี่ยง/ผลกระทบ
ต่อสุขภาพ จากเจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษ

4

นายจ้าง

ต้องแจ้งต่อนักงานเจ้าหน้าที่
กรณีพบผู้ป่วยจากงาน

5

ผู้รับผิดชอบสถานพยาบาล

ต้องแจ้งต่อนักงานเจ้าหน้าที่
เมื่อพบผู้ป่วยเป็นโรคที่เกิดจากงาน
และโรคจากสิ่งแวดล้อม

6

การสอบสวนโรค

เมื่อพบว่าลูกจ้างป่วย หรือสงสัยว่าเป็น
โรคที่เกิดจากงาน หรือประชาชนได้รับ
มลพิษให้ทำการการสอบสวนโรค

7

รายงานแจ้งต่อ

คณะกรรมการฯ จังหวัด
รายงานกรมควบคุมโรคทราบต่อไป

แนวทางการปฏิบัติเมื่อนายจ้างต้องแจ้ง “ข้อมูลที่จำเป็น” ต่อลูกจ้าง

ตามพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ
และโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

ช่วงเวลาการแจ้งข้อมูล

ก่อนลูกจ้างเข้าทำงาน
ที่มีความเสี่ยง

เปลี่ยนลักษณะงาน
ที่มีอันตรายต่างไปจากเดิม

**เปลี่ยนสภาพแวดล้อม
การทำงาน**
ที่มีอันตรายต่างไปจากเดิม

วิธีการแจ้งข้อมูล

แจ้งต่อลูกจ้าง
โดยตรง

แจ้งเป็นหนังสือ
/เอกสาร

แจ้งผ่าน
การฝึกอบรม

แจ้งผ่านสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์

วิธีอื่นๆ
ที่กรมควบคุมโรค
กำหนด

สิ่งที่นายจ้างต้องแจ้งข้อมูลที่จำเป็นแก่ลูกจ้าง

ปัจจัยเสี่ยงหรือพฤติกรรมเสี่ยง
ที่ก่อให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพ

วิธีการป้องกันตนเอง
จากโรคจากการประกอบอาชีพ

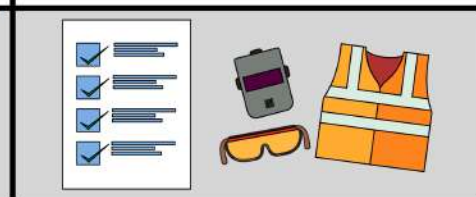
อาการสำคัญหรืออาการแสดง
ของโรคจากการประกอบอาชีพ

**มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน
และควบคุมโรค**
และการบริการอาชีพเวชกรรมที่เกี่ยวข้อง

สิทธิของลูกจ้าง
ตาม พ.ร.บ.

ข้อมูลด้านความปลอดภัย
เกี่ยวกับอุปกรณ์ PPE
ทำางการทำงานหรือข้อมูลอื่นๆ

โรคหรืออาการสำคัญ ของพืชจากสารกำจัดศัตรูพืช

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

กลุ่มอาชีพเสี่ยง เช่น

ผู้รับจ้างฉีดสารเคมีทางการเกษตร

เกษตรกรเพาะปลูกพืช

งานผลิตสารกำจัดศัตรูพืช

ปัจจัยเสี่ยง

ความรุนแรงของพืช
ตามประเภทของสาร
กำจัดศัตรูพืช

พฤติกรรมเสี่ยง

ไม่สวมใส่อุปกรณ์
คุ้มครองความปลอดภัย
ส่วนบุคคล

ไม่ชำระล้างร่างกาย
หลังปฏิบัติงาน

อาการแสดงของโรค

ผื่นแดง แสบร้อน
ที่ผิวหนัง

แสบคอ แสบจมูก
ปวดศีรษะ มึน เหนื่อย

วิธีการป้องกันตนเอง

อ่านวิธีใช้
บนฉลาก
ทุกครั้ง

รับอาบน้ำ
หลังทำงาน
ถอดเปลี่ยนเสื้อผ้า
ทันที

สวมใส่ถุงมือ
เสื้อผ้าปิดมิดชิด
และรองเท้าบูตขณะทำงาน

แยกทิ้งภาชนะ
หรือบรรจุภัณฑ์
ให้ถูกวิธี

***หากมีความผิดปกติหลังสัมผัสควรรีบไปพบแพทย์

โรคจากฝุ่นซิลิกา

กลุ่มอาชีพเสี่ยง เช่น

ผลิตกระเบื้องเซรามิก

แกะสลักหิน

โรงม่หิน

ปัจจัยเสี่ยง

ฝุ่นซิลิกาในบรรยากาศ
การทำงาน
เกินค่ามาตรฐาน

การขาดมาตรการ
ป้องกันที่ดี

พฤติกรรมเสี่ยง

ไม่สวมหน้ากาก
ป้องกันฝุ่นซิลิกา ขณะทำงาน

การสูบบุหรี่ อาจเพิ่ม
ความรุนแรงของโรค

อาการแสดงของโรค

ไอเรื้อรัง
มีเสมหะ

หอบเหนื่อยง่าย
เมื่อออกแรง

วิธีการป้องกันตนเอง

สวมใส่ PPE
เมื่อต้องทำงาน
สัมผัสฝุ่นซิลิกา

ทำความสะอาด
ร่างกาย
หลังปฏิบัติงาน
ทุกครั้ง

ตรวจ
สมรรถภาพปอด
ทุก 1 ปี

โรคจากตะกั่ว หรือสารประกอบของตะกั่ว

กลุ่มอาชีพเสี่ยง เช่น :

ผลิตแบตเตอรี่

ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

งานเหมืองตะกั่ว

ปัจจัยเสี่ยง

ความเข้มข้นสารตะกั่ว
เกินค่ามาตรฐาน

การขาดมาตรการ
ป้องกันที่ดี

พฤติกรรมเสี่ยง

รับประทานอาหาร
ขณะทำงาน

ไม่ชำระล้างร่างกาย
หลังปฏิบัติงาน

อาการแสดงของโรค

ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย
อาเจียน ปวดท้องรุนแรง

ภาวะช็อค อาการชา
ไตวาย ความดันโลหิตสูง

วิธีการป้องกันตนเอง

ล้างมือทุกครั้ง
ก่อนรับประทานอาหาร
ดื่มน้ำ

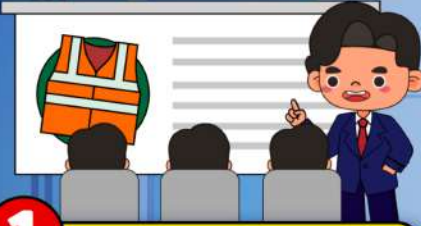

ทำความสะอาดร่างกาย
หลังปฏิบัติงานทุกครั้ง

นายจ้างต้องทำอะไร? เมื่อลูกจ้างเป็นโรคจากการประกอบอาชีพ

ตามพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ
และโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

1 **แจ้งข้อมูลที่จำเป็น**
เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน
และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ
แก่ลูกจ้าง

2 **เก็บหลักฐาน**
การแจ้งข้อมูลแก่ลูกจ้าง
ไว้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ

3 **จัดให้มีการตรวจ**
สุขภาพลูกจ้าง
โดยหน่วยบริการที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

ก่อนเกิดเหตุ

5 **พาลูกจ้างไปตรวจ**
วินิจฉัย
รักษาพยาบาล
ฟื้นฟูสมรรถภาพ

4 **แจ้งข้อมูล**
กับพนักงานเจ้าหน้าที่

- เสียชีวิต >> ภายใน 24 ชั่วโมง
- สงสัยว่าป่วย >> ภายใน 3 วัน

ขณะเกิดเหตุ

6 **ให้ความร่วมมือ**
ในการสอบสวนโรค
(ให้ข้อเท็จจริง ส่งข้อมูล
/เอกสาร ฯลฯ)

นำมาตรการ
ข้อเสนอแนะ
มาปรับปรุงแก้ไข
ในสถานประกอบการ

หลังเกิดเหตุ

นายจ้างจะต้องแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่อย่างไร? เมื่อพบเจอลูกจ้างเจ็บป่วย

หรือสงสัยว่าป่วยด้วยโรคจากการประกอบอาชีพ

นายจ้างแจ้ง

1. ข้อมูลผู้แจ้ง

(ชื่อ ที่อยู่ ประเภทกิจการ สถานที่ทำงาน)

2. ข้อมูลลูกจ้าง

(ชื่อ อายุ เพศ สัญชาติ ตำแหน่งงาน อายุงาน ลักษณะการทำงาน สิ่งคุกคามสุขภาพ ที่อยู่ หรือ ที่ที่สงสัยว่าจะทำให้เกิดโรค)

แจ้งข้อมูลต่อ

พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในจังหวัด (สสจ.)

หรือ

พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในเขตกรุงเทพฯ
(สำนักอนามัย กทม.)

วิธีการแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

ทางโทรศัพท์

ทางโทรสาร

หนังสือราชการ

ทางอีเมล

วิธีการอื่น ๆ ที่
กรมควบคุมโรคกำหนด

ระยะเวลาการแจ้ง

กรณีเร่งด่วน
แจ้งภายใน 1 วัน

กรณีมีเหตุสงสัย
แจ้งภายใน 3 วัน

เรื่องควรรู้ ! ข้อมูล PPE

ที่นายจ้างต้องดำเนินการแก่ลูกจ้าง ภายใต้

พ.ร.บ. ควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562

ประเมินความเสี่ยง
ตามลักษณะงาน

จัดให้มีอุปกรณ์ PPE
ที่ได้มาตรฐาน ครบถ้วนตามลักษณะ
ความเสี่ยงของงาน

แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับอุปกรณ์ PPE
ให้ลูกจ้างทราบ เช่น การอบรม
ให้ความรู้ จัดทำป้ายแสดงวิธีการ
สวมใส่ที่ถูกต้อง เป็นต้น

มีมาตรการตรวจสอบ
อุปกรณ์ PPE ให้อยู่ใน
สภาพพร้อมใช้งาน

กำกับและดูแลให้ลูกจ้าง
สวมใส่อุปกรณ์ PPE
ตลอดระยะเวลาการสัมผัส
ปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน

การเลือกใช้
อุปกรณ์
PPE

ต้องพิจารณาถึงคุณสมบัติและคุณภาพ โดยต้องผ่านการรับรองตามมาตรฐานที่กำหนด เช่น ANSI, NIOSH, JIS, AS/NZ, ISO, Standards หรือมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) เป็นต้น

อุปกรณ์คุ้มครองความปลอดภัยส่วนบุคคล Personal Protective Equipment (PPE) หมายถึง อุปกรณ์ที่ผู้ปฏิบัติงานสวมใส่เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน

สิทธิอะไรบ้าง ? ที่ลูกจ้างต้องรู้ !

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

“ลูกจ้าง” หมายความว่า ลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วย ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และให้หมายความรวมถึงผู้รับงานไปทำที่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน

มาตรา 7 (2)

“ลูกจ้าง” มีสิทธิรู้ ข้อมูลที่จำเป็น เกี่ยวกับการเฟ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ ได้แก่

ข้อมูลปัจจัยเสี่ยง หรือ พฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ ที่ก่อให้เกิดโรคจากการประกอบอาชีพ

วิธีการป้องกันตนเอง จากโรคจากการประกอบอาชีพ

อาการสำคัญ หรือ อาการแสดงของโรค จากการประกอบอาชีพ

มาตรการในการเฟ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรค จากการประกอบอาชีพ และการจัดบริการ อาชีวเวชกรรมที่เกี่ยวข้อง

สิทธิของลูกจ้าง ตาม พ.ร.บ. ๙

ข้อมูลด้าน ความปลอดภัย เกี่ยวกับอุปกรณ์คุ้มครอง ความปลอดภัยส่วนบุคคล และท่าทางการทำงาน ที่ปลอดภัยและข้อมูลอื่นใด ที่เป็นประโยชน์

สิทธิที่ลูกจ้างต้องรู้

มาตรา 26

“ลูกจ้าง” มีสิทธิได้รับการตรวจสอบสุขภาพตามปัจจัยเสี่ยงจากการทำงาน ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยหน่วยบริการที่ได้รับมาตรฐาน และขึ้นทะเบียนกับกรมควบคุมโรค

มาตรา 33

“ลูกจ้าง” มีสิทธิเข้ารับการตรวจวินิจฉัยโรค รักษาพยาบาล หรือฟื้นฟูสมรรถภาพ กรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพ โดยมีนายจ้างเป็นผู้อำนวยความสะดวก

นายจ้าง จะมีโทษอะไรบ้าง

หากไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. EnvOcc

ม.39

1. ไม่แจ้งข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับการเฝ้าระวัง การป้องกัน และการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ แก่ลูกจ้าง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ม.43

2. จัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัย อาชีวอนามัย สภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยหน่วยบริการที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ม.45

3. ไม่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีพบลูกจ้างเป็น หรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพ ในสถานประกอบการต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

ม.46

4. ไม่นำลูกจ้าง เข้ารับการตรวจวินิจฉัยโรค รักษา พยาบาลหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ ตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีพบลูกจ้างเป็นหรือมีเหตุสงสัยว่าเป็นโรคจากการประกอบอาชีพ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

ทำงานแกะสลักหิน !ระวังอันตราย!

**หายใจเอาฝุ่นหินเข้าไป
ในปอด**
ทำให้ปอดอักเสบ และเกิดพังผืด
ในปอด เนื้อปอดเสียหาย
และเป็นวัณโรคปอดได้ง่าย

ทำงานในที่อากาศร้อน
อาจทำให้เกิดผื่น กล้ามเนื้อ
เป็นตะคริว อ่อนเพลีย

**ท่าทางการทำงานที่ไม่เหมาะสม
/การยกของหนัก**
ทำให้ปวดเมื่อย ตันคอ
ไหล่ หลัง

เสียงดัง
สูญเสียการได้ยิน
ทำให้หูอื้อ หูตึง

ทำงานแกะสลักหิน ป้องกันได้

ใช้สเปรย์น้ำ/
พรมน้ำลงวัตถุให้ชุ่ม
ก่อนแกะสลักหิน

ตรวจสอบสภาพปอด
เป็นประจำอย่างน้อย
ปีละ 1 ครั้ง

สวมหน้ากากป้องกันฝุ่นหิน
(ซิลิกา) และสวมใส่ปลั๊กอุดหู
/ ที่ครอบหู ตลอดเวลาทำงาน

หลีกเลี่ยงการก้มงอ
/ บิดเอี้ยวลำตัวมากเกินไป
และใช้เครื่องช่วยยกของหนัก

ไม่รับประทานอาหาร/สูบบุหรี่
ในบริเวณที่ทำงาน
และพักผ่อนเป็นระยะ
ดื่มน้ำให้เพียงพอ

ลดระยะเวลาการใช้งาน
เครื่องมือที่มีแรงสั่นสะเทือน

ควรพุดคุย/ปรึกษา
กับคนใกล้ชิดให้พ่อนคลาย

6 โรค จากการประกอบอาชีพ

หมายความว่า โรคหรืออาการผิดปกติที่เกิดจากหรือเป็นผลเนื่องมาจากการทำงานหรือการประกอบอาชีพ

มีผลบังคับใช้ตั้งแต่
1 พฤศจิกายน 2568
เป็นต้นไป

โรคหรืออาการที่เกิดจากตะกั่ว หรือสารประกอบของตะกั่ว

โรคหรืออาการที่เกิดจากฝุ่นซิลิกา

โรคหรืออาการที่เกิดจากภาวะอับอากาศ

โรคหรืออาการที่เกิดจากแอสเบสตอส (แร่ใยหิน) หรือโรคมะเร็งที่เกิดจากแอสเบสตอส (แร่ใยหิน)

โรคหรืออาการที่เกิดจากพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช

โรคหรืออาการที่เกิดจากรังสีแตกตัวหรือจากรังสีชนิดก่อไอออน **NEW**

พระราชบัญญัติควบคุมโรคจากสัตว์
และโรคจากพืชและโรคจากสิ่งแวดล้อม
พ.ศ. 2562

กรมควบคุมโรค
Department of Disease Control

วิธีการแจ้ง และส่งรายงาน

ทำได้ผ่าน 5 ช่องทาง

1
แจ้งและรายงาน
ผ่านโทรศัพท์

2
แจ้งและรายงาน
ผ่านโทรสาร

3
แจ้งและรายงาน
ผ่าน E-mail

4
แจ้งและรายงาน
ผ่านหนังสือ

5
แจ้งและรายงานผ่าน
ระบบอิเล็กทรอนิกส์
ที่กรมควบคุมโรคจัดทำ
หรือดูแล (ระบบ DDS และ M-EBS)

ที่มา : ประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง กำหนดแบบการแจ้ง การรับแจ้ง การรายงาน และวิธีการแจ้งและการรายงาน พ.ศ. 2562 ซึ่งบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562
โรคจากการประคบยาพิษหรือโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2568, กองโรคจากการประคบยาพิษและสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมโรค

*ข้อมูล ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2569